

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhteisön jäsenvaltioiden satamiin tai satamista liikennöivillä matkustaja-aluksilla olevien henkilöiden rekisteröinnistä annetun neuvoston direktiivin 98/41/EY ja jäsenvaltioiden satamiin saapuvia ja/tai satamista lähteviä aluksia koskevista ilmoitusmuodollisuuksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/65/EU muuttamisesta”

(COM(2016) 370 final – 2016/171(COD))

(2017/C 034/29)

Esittelijä: **Vladimír NOVOTNÝ**

Lausuntopyyntö	Euroopan parlamentti, 9.6.2016 Euroopan unionin neuvosto, 22.6.2016
Oikeusperusta	EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 100 artiklan 2 kohta (COM(2016) 370 final – 2016/171(COD))
Vastaava erityisjaosto	”liikenne, energia, perusrakenteet, tietoyhteiskunta”
Hyväksyminen erityisjaostossa	6.10.2016
Hyväksyminen täysistunnossa	19.10.2016
Täysistunnon nro	520
Äänestystulos	205/9/15
(puolesta / vastaan / pidättyi äänestämästä)	

1. Päätelmät ja suositukset

1.1 ETSK katsoo, että ehdotettu muutos lisää laivaliikenteen ja etenkin matkustajien turvallisuutta EU:n vesillä ja parantaa laivaonnettomuuden sattuessa pelastustoimien tehokkuutta.

1.2 ETSK kannattaa rekisteröintitietojen laajentamista siten, että niihin kirjataan myös henkilöiden kansallisuus, jotta laivaonnettomuuden sattuessa voidaan välittää nopeammin tietoa matkustajien perheenjäsenille ja välttää epävarmuus onnettomuuteen joutuneiden kohtalosta.

1.3 ETSK kiinnittää komission suorittamien asiantuntijakuulemisten tulosten mukaisesti huomiota pienten liikenteenharjoittajien kohtaamiin ongelmiin sekä tarpeeseen suojella näitä tahoja hallinnollisen taakan kasvulta. Komitean mielestä ehdotuksella taataan, että kaikki liikennöijät voivat jatkossakin kilpailla EU:n vesillä samoin edellytyksin.

1.4 ETSK arvostaa sitä, että direktiiviehdotukseen on liitetty toteuttamissuunnitelma, jossa luetellaan yksinkertaistamistoimenpiteiden toteuttamiseksi tarvittavat toimet ja määritetään keskeiset uusien menettelyjen käyttöönottoon liittyvät tekniset, oikeudelliset ja aikatauluongelmat.

1.5 ETSK pitää neuvoston direktiivin 98/41/EY muuttamista koskevaa ehdotusta tervetulleena ja merkittävänä edistysaskeleena sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan komission REFIT-ohjelman ja EU:n sääntely-ympäristön parantamiseen tähtäävän ohjelman toteuttamisessa.

2. Johdanto

2.1 Euroopan komissio on esittänyt matkustaja-alusten turvallisuutta koskevan EU:n lainsäädännön toimivuustarkastuksen perusteella joukon ehdotuksia, joiden tarkoituksena on yksinkertaistaa ja virtaviivaistaa unionin nykyistä matkustaja-alusten turvallisuutta koskevaa sääntelykehystä, jotta voidaan ylläpitää EU:n sääntöjä ja varmistaa niiden asianmukainen täytäntöönpano sekä välttää mahdolliset velvoitteiden päällekkäisyydet ja asiaa koskevien säädösten epä johdonmukaisuudet.

2.2 Ehdotuspakettiin sisältyvät matkustaja-alusten teknisiä vaatimuksia koskevan direktiivin 2009/45/EY muuttaminen, ehdotus direktiiviksi, jolla korvataan säännöllisen matkustajaliikenteen aluksia koskeva direktiivi 1999/35/EY, sekä ennen kaikkea matkustaja-aluksilla olevien henkilöiden rekisteröintiä koskevan direktiivin 98/41/EY muuttaminen. Tavoitteena on selkeä, yksinkertainen ja ajan tasalla oleva sääntelykehys, jonka täytäntöönpano, seuranta ja valvonta on vaivattomampaa, ja siten laivaliikenteen yleisen turvallisuuden tason parantaminen.

2.3 Ehdotetut muutokset pohjautuvat sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevaan komission REFIT-ohjelmaan ja edesauttavat EU:n sääntely-ympäristön parantamiseen tähtäävän ohjelman toteuttamista.

2.4 Ehdotus edistää komission paremman sääntelyn agendan toteutumista, koska sillä pyritään varmistamaan, että voimassa oleva lainsäädäntö on yksinkertaista ja selkeää eikä aiheuta tarpeetonta räsistystä ja että lainsäädännössä otetaan huomioon poliittinen, yhteiskunnallinen ja teknologinen kehitys. Ehdotus edistää myös vuoden 2018 meriliikenne-strategian tavoitteiden toteutumista, koska sillä taataan laadukkaat lauttapalvelut EU:n sisäisessä säännöllisessä matkustajaliikenteessä.

3. Komission asiakirja

3.1 Neuvoston direktiivissä 98/41/EY säädetään EU:n satamiin tai satamista liikenneöivillä matkustaja-aluksilla olevien matkustajien ja laivaväen laskemisesta ja rekisteröinnistä. Voimassa olevien vaatimusten mukaan tiedot on tallennettava yhtiön omaan tietojärjestelmään ja niiden on oltava – kaikkina aikoina – valmiina toimitettaviksi etsintä- ja pelastustoiminnasta vastaavalle toimivaltaiselle turvallisuusviranomaiselle. Tallennetuista tiedoista ei aina käy ilmi henkilöiden kansallisuus (nimen, iän ja sukupuolen lisäksi), mikä tekee mahdollisten uhrien ja heidän omaistensa auttamisesta vaikeampaa.

3.2 Näin ollen liikenneöijät, jotka jo toimittavat tällaiset tiedot kansalliseen keskitettyyn palvelupisteeseen, joutuvat raportoimaan kahdesti. Voimassa olevassa lainsäädännössä ei oteta huomioon sittemmin kehitettyjä järjestelmiä, joita ovat esimerkiksi SafeSeaNet ja kansallinen keskitetty palvelupiste, ja se edellyttää, että kansallinen toimivaltainen viranomainen ottaa hätätilanteessa yhteyttä laivayhtiöön. Lähestymistapa on täysin komission REFIT-ohjelman mukainen, ja sen tavoitteena on hyödyntää tietojen kirjaamisen, toimittamisen ja suojaamisen sekä tietoihin pääsyn digitalisoinnin tarjoamia mahdollisuuksia.

3.3 Tehokas etsintä- ja pelastustoiminta edellyttää välitöntä pääsyä käsiksi täsmällisiin tietoihin aluksessa olleista henkilöistä. Nykyinen direktiivi ei takaa tätä riittävän hyvin. Tämän vuoksi komissio ehdottaa matkustaja-aluksilla olevien matkustajien ja laivaväen laskemista ja rekisteröintiä koskevien voimassa olevien vaatimusten päivittämistä, selkeyttämistä ja yksinkertaistamista, mikä parantaisi niiden avulla ylläpidettävää turvallisuuden tasoa.

3.4 Ehdotukseen sisältyvä vaatimus, jonka mukaan aluksella olevia henkilöitä koskevat tiedot on kirjattava jo olemassa olevaan sähköiseen järjestelmään (jotta ne ovat hätätilanteessa välittömästi toimivaltaisen viranomaisen saatavilla), on edistysaskel verrattuna nykyiseen turvallisuuden tasoon, eikä siitä aiheudu merkittäviä kustannuksia liikenneöitsijöille tai toimivaltaisille viranomaisille.

3.5 Euroopan komissio ehdottaa matkustajatietojen kaksinkertaisen toimittamisvaatimuksen poistamista ja voimassa olevien ilmoitusvaatimusten yhdenmukaistamista kaikkien liikenneöitsijöiden osalta siten, että aluksessa olevien henkilöiden lukumäärä kirjataan jo olemassa olevaan sähköiseen järjestelmään ennen lähtöä ja ennen saapumista EU:ssa sijaitsevaan käyntisatamaan, jotta hätätilanteessa tai onnettomuuden sattuessa tieto voidaan toimittaa välittömästi toimivaltaiselle viranomaiselle sen sijaan, että se pitäisi etsiä yhtiön omasta järjestelmästä. Lisäksi laivaväestä ja matkustajista vaadittavat tiedot kirjataan ennen lähtöä ja ennen saapumista EU:ssa sijaitsevaan käyntisatamaan yhtiön oman järjestelmän sijasta edellä mainittuun järjestelmään kaikkien yli 20 meripeninkulman mittaisten matkojen osalta.

3.6 Komissio ehdottaa myös päällekkäisyyksien poistamista ja sellaisen vaatimuksen käyttöönottoa, että matkustajien kansallisuus on kirjattava ja toimitettava toimivaltaiselle viranomaiselle kaikkien yli 20 meripeninkulman mittaisten matkojen osalta käyttäen samaa menetelmää ja perusteita kuin jo käytetään matkustajien nimien, iän jne. kirjaamiseen ja toimittamiseen, sekä direktiivissä 98/41/EY vahvistettujen, matkustajien rekisteröintivaatimuksiin (esim. matkan pituuteen) liittyvien määritelmien selkeyttämistä, matkustajien rekisteröintijärjestelmien hyväksyntää koskevan vaatimuksen poistamista direktiivistä 98/41/EY ja direktiivien 2009/45/EY ja 98/41/EY mukaisten vapautusten ja samanarvoisuuksien raportointimenetelmien virtaviivaistamista. Lisäksi ehdotuksessa täsmennetään direktiivin 98/41/EY vastaavia määritelmiä ja vaatimuksia.

3.7 Ehdotuksella taataan, että kaikki liikennöijät voivat jatkossakin kilpailla EU:n vesillä samoin edellytyksin.

4. Yleistä

4.1 ETSK pitää neuvoston direktiivin 98/41/EY muuttamista koskevaa ehdotusta tervetulleena ja merkittävänä edistysaskeleena sääntelyn toimivuutta ja tuloksellisuutta koskevan komission REFIT-ohjelman ja EU:n sääntely-ympäristön parantamiseen tähtäävän ohjelman toteuttamisessa.

4.2 Komitea pitää ilmoitusmenettelyyn ehdotettuja nykyaikaisten sähköisten viestintävälineiden käyttöä koskevia muutoksia asianmukaisina ja arvelee niiden parantavan matkustaja-aluksilla olevia henkilöitä koskevan rekisteröinti- ja ilmoitusjärjestelmän tehokkuutta ja vaikuttavuutta.

4.3 ETSK katsoo, että ehdotettu muutos lisää laivaliikenteen turvallisuutta EU:n vesillä ja parantaa laivaonnettomuuden sattuessa pelastustoimien tehokkuutta.

4.4 ETSK kannattaa rekisteröintitietojen laajentamista siten, että niihin kirjataan myös henkilöiden kansallisuus, jotta laivaonnettomuuden sattuessa voidaan välittää nopeammin tietoa matkustajien perheenjäsenille ja välttää epävarmuus onnettomuuteen joutuneiden kohtalosta.

4.5 ETSK arvostaa sitä, että Euroopan komissio toteutti direktiivin muuttamista koskevaa ehdotusta valmistellessaan liikenteenharjoittajapuolen ammattilaisille ja myös matkustajien edustajille suunnatut kuulemismenettelyt. Kuulemisten tulokset esitetään kokoavasti ja niitä arvioidaan direktiivin 98/41/EY muuttamista koskevaan ehdotukseen liitettyssä komission valmisteluasiakirjassa. Kuulemisten perusteella tehdyt päätelmät on sisällytetty direktiiviehdotukseen.

4.6 ETSK pitää välttämättömänä vahvistaa rekisteröitävien henkilötietojen suojaa ja uudistaa direktiivi 98/41/EY perusteellisesti, jotta se vastaa nykyisiä oikeudellisia vaatimuksia henkilötietojen suojaamisesta ja erityisesti asetusta (EU) 2016/679.

5. Erityistä

5.1 ETSK yhtyy Euroopan komission näkemykseen siitä, että henkilötietojen suoja on sovittava yhteen niiden vaatimusten kanssa, jotka koskevat toimivaltaisille kansallisille viranomaisille näiden pyynnöstä toimitettavien tietojen saatavuuden rajoittamista (tietojen vaihtamisessa käytettävä mekanismi, jota käytetään hätätilanteessa tai onnettomuuden jälkeen, on SafeSeaNet-järjestelmä, sellaisena kuin se on määritelty direktiivissä 2002/59/EY). Kansallisen keskitetyn palvelupisteen lailla SafeSeaNet perustuu henkilötietojen suojaa koskevaan unionin lainsäädäntöön, ja se pitää sisällään selkeästi määritellyt tietoturvallisuutta ja tietoihin pääsyä koskevat oikeudet. ETSK suosittaa, että ehdotetussa direktiivissä määriteltäisiin tarkemmin tietojen säilytysaika.

5.2 ETSK katsoo, että tietojen ehdotetun kansalliseen keskitettyyn palvelupisteeseen siirtämisen yhteydessä on pidettävä tarkoin huolta siitä, että (direktiivin 2010/65/EU 8 artiklassa määritellyt) luottamuksellisuutta koskevat vaatimukset täyttyvät ja että tietojen siirto on henkilötietojen suojaa koskevien EU:n säästöjen mukaista.

5.3 ETSK kiinnittää komission suorittamien asiantuntijakuulemisten tulosten mukaisesti huomiota pienten liikenteenharjoittajien kohtaamiin ongelmiin sekä tarpeeseen suojella näitä tahoja hallinnollisen taakan kasvulta. ETSK kannattaakin komission ehdotusta, jonka mukaan pienet liikenteenharjoittajat voisivat täyttää ilmoitusvelvollisuuden internetyhteyden kautta, mikä olisi huokeampi ja joustavampi vaihtoehto, tai halutessaan toimittaa tiedot aluksessa olevien henkilöiden lukumäärästä automaattisen tietojärjestelmän kautta, joka on meriliikenteessä käytössä oleva, VHF-taajuuksilla lähetettäviin radiosignaaleihin perustuva viestintäjärjestelmä. Näin aluksessa olevien henkilöiden lukumäärä olisi helposti paikallisen etsintä- ja pelastuskeskuksen saatavilla milloin tahansa riippumatta siitä, onko yhteyshenkilö tavoitettavissa.

5.4 ETSK arvostaa sitä, että direktiiviehdotukseen on liitetty toteuttamissuunnitelma, jossa luetellaan yksinkertaistamistoimenpiteiden toteuttamiseksi tarvittavat toimet ja määritetään keskeiset uusien menettelyjen käyttöönottoon liittyvät tekniset, oikeudelliset ja aikatauluongelmat.

Bryssel 19. lokakuuta 2016.

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja
Georges DASSIS*
